

Szczegółowy opis sesji i paneli

I dzień – 29 listopada 2007 r.

Sesja plenarna „Polska transformacja i jej przyszłość”

Przewodnicząca: **prof. Elżbieta Maczyńska**, prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

Sesja ma dwie główne odsłony – analityczną i prospektywną. Analiza dorobku transformacji dokonywana jest w kontekście najnowszych nurtów w ekonomii, przede wszystkim nurtu liberalnego. Treści referatów przygotowanych na tę sesję tworzą obraz transformacji, ale oceny jej dorobku są wysoce kontrowersyjne, co jest tym bardziej istotne, że ich autorzy – profesorowie, wybitni naukowcy, pełnili w różnych okresach ważne funkcje w gospodarce, od premiera rządu począwszy (Marek Belka) poprzez wicepremierów odpowiedzialnych za sprawy gospodarcze (Zdzisław Sadowski, Grzegorz W. Kołodko, Jerzy Hausner) i zajmowali inne, ważne stanowiska (Wacław Wilczyński, Tadeusz Kowalik, Leszek Zienkowski i Adam Lipowski).

To, co łączy większość referatów, to uznanie przez ich autorów fundamentalnego znaczenia polityki ustrojowej dla prawidłowego rozwoju kraju. Kwestia ta eksponowana jest przede wszystkim w referatach Wacława Wilczyńskiego, Tadeusza Kowalika, Zdzisława Sadowskiego i Jerzego Hausnera. Natomiast to, co dzieli referaty, to opinie na temat optymalnego dla Polski modelu ustroju społeczno-gospodarczego. Wyjątkowo wyraziście potwierdza się tu znana sentencja: *doctrina multiplex, veritas una*. Debata kongresowa powinna nas do tej prawdy przybliżyć i temu mają służyć prezentowane referaty. Ich zbiór zapoczątkowuje analityczno-eseistyczny tekst profesora Wacława Wilczyńskiego, stanowiący szeroką charakterystykę przesłanek i przebiegu transformacji, z uwzględnieniem aspektów ekonomicznych, społecznych i politycznych.

Autor wskazuje na „*dylematy polityki ustrojowej po 18 latach polskiej transformacji*”, podkreślając, że choć, przełom roku 1989 otworzył Polsce drogę do demokracji i do gospodarki rynkowej, to spory o kształt ustroju gospodarczego okazały się długotrwałe.

Fundamentalne znaczenie konsekwentnej polityki ustrojowej eksponuje też profesor Zdzisław Sadowski, ale w odróżnieniu od profesora Wilczyńskiego podkreśla, że mechanizm rynkowy, niezbędny dla efektywności gospodarki, nie może być pozostawiony sam sobie, gdyż prowadzi to „*do powstawania wielkich zagrożeń dla przyszłości*.” Potrzebne jest zatem ze strony państwa aktywne działanie wspomagające i korygujące rynek. Z. Sadowski wskazuje zarazem (nie tylko zresztą w referacie, ale i w innych publikacjach) na nieporozumienia i błędy w interpretacji idei liberalnych, podkreślając, że w światowej myśli politycznej i ekonomicznej nastąpiło **odejście od klasycznego liberalizmu na rzecz doktryny neoliberalizmu**, w której w przeciwieństwie do liberalizmu, uznaje się mechanizmy wolnorynkowe za jedyną właściwą formę regulacji funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa.

Najbardziej krytyczne oceny transformacji formułuje Tadeusz Kowalik, podkreślając, podobnie jak Zdzisław Sadowski, że obecny kształt ustroju jest rezultatem niekorzystnej dla równoważenia rozwoju konserwatywnej, neoliberalnej polityki, która w Polsce jest „*całkowicie bezzasadnie utożsamiana z liberalizmem w ogóle*”. Tadeusz Kowalik wskazuje na konieczność rewindykacji tych nurtów liberalnych, które są otwarte na problematykę socjalną i sprawiedliwość społeczną. (Mimo tej w istocie proliberalnej deklaracji, J. Hausner klasyfikuje T. Kowalika jako „*lewicowego keynessistę, tym samym zwolennika interwencjonizmu państwa w gospodarce, przede wszystkim po stronie popytowej i poprzez mechanizmy redystrybucyjne*.”) Natomiast Grzegorz W. Kołodko wskazuje na błędy w polityce gospodarczej, zwłaszcza w niektórych okresach transformacji, podkreślając, że przy lepszej koordynacji polityki zmian

systemowych z polityką rozwoju społeczno-gospodarczego można było osiągnąć wzrost PKB o około połowę większy. Nie udało się to ze względu na okresowe realizowanie wadliwej polityki gospodarczej opartej na błędnych teoriach ekonomicznych.

Już ten ogólny tylko przegląd wskazuje na znaczenie poszukiwania drogi rozwoju dla Polski, gwarantującej trwałą i zrównoważony rozwój. Wskazuje zarazem na znaczenie merytorycznej debaty na ten temat. Istotne jest przy tym, aby potencjał intelektualny wykorzystywany był w tym właśnie kierunku, a nie marnotrawiony na zajadłe, nierzadko, uporczywe spory doktrynalne. Jest to istotne tym bardziej, że historia aż nadto wyraziście dowodzi, że kłótnie i niezgoda gubiły nawet wielkie państwa (*discordia civium plerumque magnas civitates pessumdedit*). Na bariery zrównoważonego rozwoju Polski i zagrożenia wynikające z niewspartych pogłębionymi badaniami, sporów wskazuje Leszek Zienkowski. Formułuje tezę o wysokim prawdopodobieństwie nadejścia dekonjunktury za dwa, trzy lata i ryzyku spadku tempa PKB w Polsce do poziomu 1 – 2% rocznie oraz długotrwałej recesji, w przypadku braku rozległych reform w okresie dobrej koniunktury. L. Zienkowski wskazuje na następujące priorytety reform gospodarczych: poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej, ograniczanie wydatków budżetu i tą drogą zmniejszanie deficytu sektora finansów publicznych. Zarazem podkreśla złożoność reform, w tym dotyczących wdrażania podatku liniowego. Jednoznacznie opowiada się za wejściem Polski do strefy euro, wskazując tego korzyści z punktu widzenia potencjalnego tempa wzrostu PKB. L. Zienkowski uznaje, że im szybciej gospodarka gotowa będzie do wejścia do ERM2 – tym lepiej.

Identyczną opinię na ten temat formułuje Marek Belka, podkreślając, że polityka makroekonomiczna powinna koncentrować się na tym, by Polska jak najszybciej weszła do europejskiej unii walutowej. Teza ta bazuje na prezentowanej w referacie analizie korzyści i zagrożeń wynikających z integracji walutowej. Zdaniem M. Belki, integracja taka przeciwdziałała utracie przewag kosztowych, które „w dalszym ciągu Polska posiada, choć w coraz mniejszym stopniu”.

Racjonalizacja polityki ustrojowej i gospodarczej, w tym mikrostrukturalnej napotyka jednak barierę, jaką jest niestabilność polityki, co wiąże się ze strategiami wyborczymi. Kwestie te analizuje Adam Lipowski.

Na tle tego przeglądu wylania się wiele pytań, a raczej grup problemowych. Podstawowa grupa dotyczy optymalnego dla Polski modelu ustroju. Odpowiedź na pytanie, jaki typ ustroju byłby optymalny dla Polski jest tym bardziej istotna, że jest to problem globalny. Żyjemy bowiem w okresie wielkiego przełomu cywilizacyjnego, czyli wypierania panującej przez kilkadziesiąt lat cywilizacji industrialnej przez nową, ciągle jeszcze niedodefiniowaną, określaną (raczej niezbyt zręcznie, na co zwraca też uwagę L. Zienkowski) jako cywilizacja/gospodarka oparta na wiedzy. W Polsce na zmiany związane ze światowym przełomem cywilizacyjnym nakłada się przełom wynikający z transformacji i integracji z UE, czy szerzej – globalizacji. Zatem ma to niemalże charakter potrójnego „tsunami”.

W takich warunkach łatwo o błędy, a kreatywność przeplata się z destrukcją.

Pełny tekst przesłania sesji głównej plenarnej można znaleźć na www.pte.pl.

Autorzy referatów – paneliści:

- **prof. Marek Belka**, Sekretarz Wykonawczy Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ – *Rozszerzenie europejskiej Unii Walutowej a perspektywy rozwoju gospodarczego Polski*.
- **prof. Jerzy Hausner**, Kierownik Katedry Gospodarki i Administracji Publicznej Uniwersytetu. Ekonomicznego w Krakowie – *Polityka gospodarcza, wokół dylematów i sporów*.
- **prof. Grzegorz W. Kołodko**, Dyrektor Centrum Badawczego Transformacji, Integracji i Globalizacji TIGER – *Sukces na dwie trzecie. Polska transformacja ustrojowa i lekcje na przyszłość*.
- **prof. Tadeusz Kowalik**, Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk – *Polska transformacja a nurty liberalne*.
- **prof. Adam Lipowski**, Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk - *Polityka gospodarcza jako instrument marketingu politycznego*.

- **prof. Zdzisław Sadowski**, członek korespondent PAN, Prezes Honorowy Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego – *Od sporu o transformację do strategii rozwoju*.
- **prof. Wacław Wilczyński**, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu- – *Dylematy polityki ustrojowej po 18 latach transformacji*.
- **prof. Leszek Zienkowski**, Niezależny Ośrodek Badań Ekonomicznych NOBE – *Determinanty i perspektywy wzrostu gospodarczego w nadchodzących latach*.

Komentatorzy:

- **prof. Stanisław Gomułka**, London School of Economics.
- **prof. Roman Kuźniar**, Instytut Stosunków Międzynarodowych Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego.
- **prof. Piotr Sztompka**, kierownik Zakładu Socjologii Teoretycznej na Uniwersytecie Jagiellońskim, a także Centrum "Europa '89" Uniwersytetu Jagiellońskiego. Przewodniczący Komitetu Socjologii Polskiej Akademii Nauk.

W dyskusji udział wezmą m.in.:

- **prof. Maciej Bałtowski**, Instytut Ekonomii Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej,
- **prof. Paweł Bożyk**, Instytut Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych Szkoły Głównej Handlowej,
- **prof. Marek Bryx**, Katedra Inwestycji i Nieruchomości Szkoły Głównej Handlowej
- **prof. Maciej Miszewski**, Katedra Polityki Rynkowej i Zarządzania Marketingowego Akademii Ekonomicznej im. Karola Adameckiego w Katowicach.

SESJE RÓWNOLEGŁE

Sesja I. „Nauki ekonomiczne wobec wyzwań współczesności”

Przewodniczący: **prof. Bogusław Fiedor**, Rektor Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu

W rozwoju nauk ekonomicznych, a teorii ekonomii w szczególności, w stopniu większym prawdopodobnie niż w innych naukach społecznych obserwowaliśmy i obserwujemy współcześnie swoistą „rywalizację” między dwoma ogólnymi filozofiami czy metodologiami nauki:

Podejście teoretyczno-empiryczne, wychodzące *implicite* z założenia, że w gospodarowaniu, podobnie jak w świecie przyrody, istnieją obiektywne prawa czy prawidłowości, co oznacza konieczność formułowania teoretycznych kategorii, określania zachodzących między nimi związków, a także budowy modeli i teorii czy innych uogólnień naukowych opisujących zjawiska i procesy gospodarcze.

Podejście użyteczne, akcentujące z kolei, że w naukach ekonomicznych, w tym nawet w wąsko rozumianej teorii ekonomii, chodzi głównie (choć nie wyłącznie) o poszukiwanie instrumentów i metod, które:

- pozwalają skuteczniej – w stosunku do dotychczas znanych i stosowanych – sterować, zwłaszcza na poziomie makroekonomicznym, ale także mezoekonomicznym, przebiegiem procesów gospodarczych, tak aby maksymalizować szeroko rozumiany dobrobyt społeczny (jakkolwiek byłby on definiowany)
- dają możliwość lepszej predykcji zjawisk i procesów gospodarczych (co pośrednio łączy się oczywiście z celem poprzednim).

Z drugiej strony, w rozwoju nauki ekonomii wyróżnić możemy dwie grupy, nie do końca rozłącznych względem siebie czynników czy sił sprawczych tego rozwoju:

- **czynnik historyczny**, będący skrótową formą opisaną sił i determinant „zewnętrznych” w stosunku do danej nauki; oznacza on, że rozwój ekonomii był i pozostaje nadal „reakcją” na zmieniające się w czasie społeczne, instytucjonalne, techniczno-organizacyjne (i inne) uwarunkowania i skutki procesu gospodarowania; reakcją w sensie poszukiwania teoretycznego opisu i metod wykorzystania w ramach polityki gospodarczej (ekonomii stosowanej wg Walrasa) i społecznej;
- **czynnik logiczny** (wewnętrzny), rozumiany w ten sposób, że rozwój ekonomii jest rezultatem krytycznej refleksji i syntezy związanej z jej dotychczasowymi uogólnieniami – kategoriami, modelami, teoriami – i próbą budowania na tej podstawie nowych bądź jedynie zmodyfikowanych generalizacji dotyczących sfery gospodarowania i relacji tej sfery do innych dziedzin aktywności społecznej. Tak rozumiany czynnik logiczny oznacza też potrzebę stałego doskonalenia instrumentów i metod analitycznych wykorzystywanych w ekonomii, a także poszukiwania „domeny badawczej”, co zwykle oznaczało wskazywanie możliwości zastosowania aparatu kategorialnego i instrumentarium badawczego w „pozaekonomicznych” dziedzinach aktywności społecznej oraz odpowiadających im dziedzinach nauki (na przykład prawo, polityka czy historia).

Dyskusja będzie koncentrowała się wokół następujących problemów: *Kontynuacja czy poszukiwanie nowego paradygmatu, paradygmat współczesnej ekonomii a potrzeba jego modyfikacji, znaczenie nowej ekonomii instytucjonalnej dla zwiększenia wartości poznawczej i rozszerzenia przedmiotu badań nauki ekonomii, czy nowa ekonomia instytucjonalna wyznacza nowy paradygmat, Ekonomia a inne nauki społeczne: „ekonomiczny imperializm” versus potrzeba kooperacji, Ekonomia a nauki o zarządzaniu, Ekonomia a nowe trendy ekonomiczno-cywilizacyjne i idee społeczne.*

Paneliści:

- **prof. Paweł Bożyk**, Instytut Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych Szkoły Głównej Handlowej – *Polityka ekonomiczna w warunkach globalizacji.*
- **prof. Adam Budnikowski**, Rektor Szkoły Głównej Handlowej – *Ekonomia wobec problemów globalizacji.*
- **prof. Bogusław Fiedor**, Rektor Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu – *Nowa Ekonomia Instytucjonalna vs. ekonomia głównego nurtu a proces transformacji od gospodarki centralnie sterowanej do rynkowej.*
- **prof. Marian Gorynia**, Prorektor Akademii Ekonomicznej w Poznaniu i **dr Michał Brzeziński**, adiunkt Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego – *Między imperializmem a kooperacją, Ekonomia a inne nauki społeczne na początku XXI wieku.*
- **prof. Bożena Klimczak**, Wydział Nauk Ekonomicznych Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu – *Nieoczekiwany dar wolności.*
- **prof. Andrzej Koźmiński**, Rektor Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego – *Ekonomia a inne nauki społeczne.*
- **prof. Jacek Sztudzynger**, Instytut Ekonometrii i Statystyki, Wydziału Ekonomiczno – Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego – *Spoleczne problemy wzrostu gospodarczego – analiza ekonometryczna.*
- **prof. Andrzej Wojtyna**, członek Prezydium Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN – *Współczesna ekonomia – kontynuacja czy poszukiwanie nowego paradygmatu.*

Sesja II. „Polityka gospodarcza a rozwój kraju”

Przewodnicząca: **prof. Urszula Płowiec**, członek Komitetu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk

Na przełomie XX i XXI w. nasiliły się gospodarcze, społeczne, polityczne i cywilizacyjne wyzwania stojące przed rozwiniętymi krajami naszego globu, spowodowane szybkim rozwojem gospodarek wschodzących. Z jednej strony nastąpił gwałtowny wzrost podaży relatywnie tanich towarów, zarówno nisko, jak i wysoko przetworzonych, a z drugiej – szybki wzrost zapotrzebowania na paliwa, surowce i materiały. W konsekwencji kraje rozwinięte, w tym kraje Unii Europejskiej, nie mają szans na skuteczną konkurencję w produkcji standardowych towarów przemysłowych i w celu zachowania swojego poziomu życia muszą

zmienić swój paradygmat rozwoju, tj. rozwijać gospodarkę, społeczeństwo i cywilizację wiedzy. Tym większe wyzwania stoją przed Polską, jednym z najbiedniejszych krajów Unii, niespełniającym wielu jej standardów cywilizacyjnych.

Wielką szansą dla Polski jest przede wszystkim rozumne zorientowanie polityki gospodarczej i społecznej na myślenie – pod wpływem zarówno zaleceń Unii, jak i jej pomocy finansowej – o długookresowych czynnikach rozwoju kraju. Dlatego przedmiotem obrad sesji II, dotyczącej polityki gospodarczej, jest rozważenie szans, zagrożeń i uwarunkowań – zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych – rozwoju kraju, możliwości i barier rozwoju opartego na wiedzy, szans i długości okresu niezbędnego dla spełnienia nominalnych i realnych uwarunkowań procesu dochodzenia do członkostwa w unii gospodarczo-walutowej, metod dostosowań mentalności społeczeństwa, a także rynku pracy do już istniejących wyzwań rozwoju (zwiększonych ze względu na emigrację zarobkową młodych pracowników), ze szczególnym uwzględnieniem procesu transformacji polskiej wsi i rolnictwa.

Paneliści:

prof. Urszula Płowiec, członek Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN, przewodnicząca sesji – *Kierunki i uwarunkowania polityki rozwoju Polski*

Panel I

Konwergencja nominalna Polski z Krajami Unii Europejskiej – prowadzący prof. **Jerzy Osiatyński**, Przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk

- **prof. Karol Lutkowski**, kierownik Zakładu Międzynarodowego Systemu Walutowego Szkoły Głównej Handlowej – *Główne aktualne zagrożenia dla stabilności światowego systemu finansowego.*
- **prof. Witold Orłowski**, dyrektor Szkoły Biznesu Politechniki Warszawskiej – *Kto zyska na EURO.*
- **prof. Stanisław Owsiak**, kierownik Katedry Finansów na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Członek Rady Polityki Pieniężnej – *Harmonizacja podatków bezpośrednich warunkiem integracji gospodarczej Unii Europejskiej.*
- **prof. Andrzej Sławiński**, kierownik Zakładu Rynku Papierów Wartościowych Katedry Skarbowości Szkoły Głównej Handlowej, Członek Rady Polityki Pieniężnej – *Mechanizm kursowy a wejście Polski do strefy EURO.*
- **prof. Andrzej Wernik**, Akademia Finansów – *Niektóre zagadnienia równowagi finansów publicznych i długu publicznego.*
- **dr Cezary Wójcik**, dyrektor Biura ds. Integracji ze Strefą Euro, Narodowy Bank Polski – *Rozszerzenie Unii Gospodarczej i Walutowej. Cykle załamania w kontekście heterogenicznej Unii Walutowej.*

Panel II – Rynek pracy w Polsce – prowadzący **prof. Eugeniusz Kwiatkowski**, prorektor ds. ekonomicznych Uniwersytetu Łódzkiego.

- **prof. Stanisława Borkowska**, kierownik Katedry Pracy i Polityki Społecznej Uniwersytetu Łódzkiego - *Struktura zatrudnienia a rynek pracy.*
- **prof. Marek Góra**, Katedra Ekonomii I Szkoły Głównej Handlowej – *Piramida finansowa – podstawa początkowego sukcesu i obecnych niedostatków koncepcji państwa dobrobytu.*
- **prof. Wacław Jarmołowicz**, kierownik Katedry Makroekonomii i Badań nad Gospodarką Narodową Akademii Ekonomicznej w Poznaniu – *W sprawie rozwoju nauk ekonomicznych i kształcenia ekonomistów uwag kilka.*
- **prof. Marta Juchnowicz**, kierownik Katedry Rozwoju Kapitału Ludzkiego Szkoły Głównej Handlowej – *Zarządzanie kapitałem ludzkim wobec wyzwań współczesnego rynku pracy.*
- **prof. Urszula Szanderska**, Katedra Makroekonomii i Teorii Handlu Zagranicznego Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego.

Panel III – Problemy wsi i rolnictwa – prowadzący **prof. Jerzy Wilkin**, kierownik Katedry Ekonomii Politycznej Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego.

- **prof. Andrzej Czyżewski**, kierownik Katedry Makroekonomii i Gospodarki Żywnościowej Akademii Ekonomicznej w Poznaniu – *Makroekonomiczne uwarunkowania budżetowego wsparcia rolnictwa w Unii Europejskiej i USA – uwarunkowania dla Polski*.
- **prof. Walenty Pocza**, Katedra Ekonomiki Gospodarki Żywnościowej Akademii Rolniczej w Poznaniu – *Ocena alokacji środków strukturalnych UE przeznaczonych na rozwój rolnictwa w Polsce przy wykorzystaniu metod optymalizacyjnych*.

W panelu udział wezmą także:

- **prof. Andrzej Kowalski**, dyrektor Instytutu Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy.
- **prof. Franciszek Tomczak**, prezes Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu.

Sesja III. „Jakość kształcenia ekonomicznego”

Przewodniczący: **prof. Marek Rocki**, Senator RP, Dziekan Kolegium Analiz Ekonomicznych Szkoły Głównej Handlowej

Sesja została zaprojektowana tak, aby jakość kształcenia mogła być poddana analizom i ocenom z różnych punktów widzenia, m.in. doświadczeń zawodowych i dyscyplin naukowych. Oczekujemy, że w tej debacie wypowiedzą się profesorowie i studenci, nauczyciele i uczniowie, zarządcy i politycy, samorządowcy, przedstawiciele izb, konfederacji i mediów społecznej komunikacji, reprezentanci stowarzyszeń, fundacji i organizacji zawodowych.

Misją sesji jest odkrycie nowych możliwości rozwoju systemu kształcenia, kreowania przedsiębiorczości intelektualnej w naszym kraju i UE oraz tworzenie warunków pracy organicznej z młodzieżą utalentowaną – być może także rozpoczęcie procesu modelowania ekonomisty przyszłości. W czasie obrad przewidziane są wystąpienia wprowadzające o jakości i systemach kształcenia (M. Ratajczak), dylematach (J. Szambelańczyk) i kształceniu ustawicznym, oczekiwaniach gospodarki (K. Pietraszkiewicz) oraz roli mediów w upowszechnianiu wiedzy ekonomicznej (A. Cymer i przedstawiciele mediów, w tym elektronicznych).

Jeden z ważnych referatów będzie poszukiwał odpowiedzi na pytanie, czy należy uczyć matematyki studentów ekonomii. Prof. T. Żylicz twierdzi, „że tylko nieliczni studenci ekonomii doceniają wartość ścisłego rozumowania”. Z badań prof. T. Żylicza wynika, że „większość studentów stara się szybko przyswoić zasadnicze pojęcia, dostrzec ich praktyczne znaczenie i nauczyć się wzorów lub procedur, za pomocą których dałoby się uzyskać jakieś rezultaty liczbowe (uważa także, że dowody należy zostawić matematykom). W rezultacie osiągnane konkluzje bywają płytkie i opierają się raczej na stwierdzeniach poprawnych politycznie aniżeli na faktach. Dlatego nauczanie matematyki stanowi coś więcej niż dostarczanie rutynowych rozwiązań. Jeśli byłoby dobrze wdrożone, mogłoby nie tylko rozszerzyć analityczne umiejętności studentów, ale również zwiększyć poziom zdrowego sceptycyzmu i rozwinąć innowacyjność. Matematycy i ekonomiści mają odmienne poglądy na to, które twierdzenia są potrzebne studentom pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia”.

Jakości kształcenia nie osiąga się „statycznie” i „raz na zawsze”. Stąd konieczność wyeksponowania w debacie związków między systemami kształcenia (także ustawicznego) a oczekiwaniami gospodarki i rolą mediów (zwłaszcza edukacyjnych, tzw. e-learningu). O tych ostatnich coraz częściej dyskutują dwu- i wielozawodowcy (ekonomiści-matematycy, informatycy-ekonomiści, cybernetycy ekonomiczni). Zagadnienia „zdalnego nauczania” w ramach e-learningu są przedmiotem kilku interesujących referatów, podobnie jak wymagania przedsiębiorców i jakości nauczania w wyższych uczelniach ekonomicznych.

Problemy i dylematy kształcenia są dominującym przedmiotem prezentowanych analiz i ocen. Prof. J. Szambelańczyk, wskazując na dylematy kształcenia ekonomistów w Polsce w warunkach urynkowienia szkół wyższych, integracji europejskiej i globalizacji, charakteryzuje problemy dostosowania struktury i treści kształcenia do dynamicznie zmieniającego się otoczenia społeczno-gospodarczego (specyfika zmian własnościowych w gospodarce, zmiany sektorowej struktury zatrudnienia, specyfika produkcji lub usług, zwłaszcza w podmiotach zależnych od zagranicznych podmiotów, wewnętrzne i zewnętrzne migracje pracowników, doktryna polityki gospodarczej i polityki społecznej) i instytucjonalnego (legislacja krajowa, Deklaracja Bolońska, standardy kształcenia), wyrażające się m.in. powstawaniem nowych specjalności, często bez należytego przygotowania merytorycznego i oprzyrządowania w pomoce dydaktyczne. Sądzi, że „w odniesieniu do najnowszych rozwiązań w praktyce, transferowanych zwykle z zagranicy, wywołuje to niekiedy lukę kompetencyjną między dydaktykami i praktykami. Taka nadmierna pogoń za najnowszymi praktykami sprzyja powierzchowności przekazu dydaktycznego, przy jednoczesnym ograniczaniu kształcenia metaumiejętności, stanowiących podstawę edukacji permanentnej, także w zawodzie ekonomisty.”

Prof. M. Ratajczak wskazuje, że „wyższe szkolnictwo ekonomiczne w Polsce stało się jednym z głównych, jeśli nie wręcz największym beneficjentem zmian, jakie dokonały się wraz z transformacją ustrojową, a wyrazem tego jest przede wszystkim radykalna zmiana miejsca edukacji ekonomicznej na mapie szkolnictwa wyższego.” Czy w związku z tym pod koniec 2007 roku można uznać, że wyższe szkolnictwo ekonomiczne po okresie burzliwego rozwoju weszło w fazę dojrzałości? W swoim referacie pt. „Wyższe szkolnictwo ekonomiczne w Polsce w dobie przemian” zastanawia się nad tym, co należy rozumieć przez zawodowy wymiar studiów i czy zawodowość należy traktować jako zaprzeczenie akademickości i teoretyczności? W przekonaniu autora opracowania, kluczowa z punktu widzenia zmian w wyższym szkolnictwie ekonomicznym powinna być kwestia długookresowego zatrudniania absolwentów, a nie krótkookresowych i z natury rzeczy zmiennych potrzeb rynku pracy. Jest to sygnał wskazujący na konieczność szerszego stosowania ocen zawodowych i rozwijania rynku kompetencji. Do doświadczeń amerykańskich w tym zakresie nawiązuje m.in. J. Solarz, formułując tezę, że „Próba pogodzenia „feudalizmu” w kształceniu ekonomicznym z potrzebami otwartej małej gospodarki rynkowej jest skazana na niepowodzenie. Państwo musi się wycofać z ingerencji w formowanie kapitału wiedzy. Europejska przestrzeń edukacyjna sama wytworzy odpowiednią presję konkurencyjną na systematyczne podnoszenie jakości kształcenia ekonomicznego. Rynkowy system kształcenia ekonomicznego da nam niezbędną przewagę konkurencyjną w uruchamianiu rodzimej przedsiębiorczości i innowacyjności”.

Na kongres przygotowano wiele istotnych ocen i rekomendacji. Łączy je przekonanie, że zmienność staje się główną cechą systemów kształcenia, a cechą społeczności obywatelskich staje się uczenie się, w tym kształcenie ustawiczne. Obserwacja, analiza i pomiar parametrów „jakości” wskazują, że „system” wymaga w warunkach zmienności otoczenia coraz wszechstronniejszego przygotowania zawodowego środowisk uczelni i szkół. Wymaga też umiejętności w tworzeniu warunków normalności, autonomii i innowacji. Uczelnie powinny określać, czego uczyć i jak, a społeczności – jak „móc i chcieć się uczyć”. W tym celu potrzebują współpracy ze stowarzyszeniami, partnerami i sponsorami. Nie potrzebują regulacji, utrudniających dostosowanie kwalifikacji absolwentów do oczekiwań gospodarki. Potrzebują laureatów olimpiad i konkursów, a Polska – dobrego systemu olimpiad dla młodzieży, konkursów dla studentów oraz rankingów opartych na mechanizmie nagradzania szkoły i nauczyciela (mistrza) za sukces ucznia lub studenta.

Z doświadczeń społecznego ruchu edukacyjnego na bazie olimpiad dla młodzieży wynika, że „jakość” jako zmienną kategorii „konkurencyjność” trudniej osiągać bez partnerów i więzi społecznych – nie tylko mam na myśli struktury wokół społeczności akademickich, także struktury tworzone wokół samorządu gospodarczego i lokalnego.

Spółeczna edukacja ekonomiczna ma w Polsce bogate tradycje, ważne formy i metody współczesne i nie mniej ważne wyzwania rozwojowe. Formułując pytanie o jakość kształcenia ekonomicznego i zmiany struktury kompetencji zawodowych warto pamiętać, że żaden ustrój czy system gospodarczy nie ma racji bytu bez podmiotowej pozycji człowieka, a człowiek bez wiedzy, umiejętności i zaufania. Zaufanie jest wyrazem rozwoju nauki, kultury i sztuki oraz więzi społecznych, a zatem także modelu ustrojowego gospodarki i społeczeństwa.

Paneliści:

- **red. Adam Cymer**, redaktor naczelny Nowego Życia Gospodarczego – *Rola mediów w upowszechnianiu wiedzy ekonomicznej.*
- **Krzysztof Pietraszkiewicz**, prezes Związku Banków Polskich – *Szkolnictwo ekonomiczne a oczekiwania praktyki.*
- **dr Bogdan Radomski**, Katedra Finansów Międzynarodowych Szkoły Głównej Handlowej – *Modele edukacji ekonomicznej w świecie.*
- **prof. Marek Ratajczak**, kierownik Katedry Historii Myśli Ekonomicznej Akademii Ekonomicznej w Poznaniu – *Wyższe szkolnictwo ekonomiczne w dobie przemian.*
- **prof. Marek Rocki**, Dziekan Kolegium Analiz Ekonomicznych Szkoły Głównej Handlowej – *Jakość kształcenia ekonomicznego.*
- **prof. Jan Szambelańczyk**, Katedra Pracy i Polityki Społecznej Akademii Ekonomicznej w Poznaniu – *Dylematy kształcenia ekonomicznego w Polsce w warunkach urynkowania szkół wyższych.*

Udział w dyskusji wezmą także:

- **prof. Ryszard Borowiecki**, Rektor Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie,
- **prof. Ryszard S. Domański**, Kolegium Zarządzania i Finansów Szkoły Głównej Handlowej,
- **prof. Krystyna Mazurek-Łopacińska**, kierownik Katedry Badań Marketingowych Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu
- **dr Artur Pollok**, wiceprezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego,
- **Anika Ochotnicka**, dyrektor Departamentu Komunikacji Komisji Nadzoru Finansowego,
- **prof. Jan Krzysztof Solarz**, Prorektor Akademii Finansów,
- **prof. Stanisław Sudoł**, Kierownik Katedry Zarządzania Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie,
- **prof. Katarzyna Żukrowska**, Dziekan Kolegium Społeczno-ekonomicznego Szkoły Głównej Handlowej,
- **prof. Tomasz Żylicz**, Dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego.

Sesja równoległa IV. „Ludzie biznesu i polityki o źródłach i barierach wzrostu gospodarki”

Przewodniczący: **prof. Ewa Okoń-Horodyńska**, kierownik Katedry Ekonomii Uniwersytetu Jagiellońskiego i **red. Grzegorz Cydejko**, Przewodniczący Klubu Dziennikarzy Biznesowych SDP

Przedsiębiorczość i jej wyznaczniki nie powstają i nie rozprzestrzeniają się, jak przysłowiowa „plaga”, ale są kreowane, rozwijane i użytkowane w wyniku decyzji i działań podejmowanych przez specyficznych aktorów. Szybkość, kierunki, a nawet przypadkowość kreowania przedsiębiorczości jest wywoływana przez istniejącą bądź zmieniającą się konstrukcję instytucjonalną, oczekiwania rynkowe, pracowników i użytkowników, a wszystkie one mogą stanowić zarówno siły motoryczne rozwoju, ale niestety także bariery. Przedsiębiorczość może też ukierunkować rozwój danej gospodarki i jej miejsce w układzie globalnym, wymaga to jednak **jasno sprecyzowanego paradygmatu rozwoju, za którym opowiadać się będą wiodący aktorzy społeczni, a wspierać go będzie struktura instytucjonalna i polityka ekonomiczna. A więc przedsiębiorczość determinują instytucje.**

W Polsce ze względów politycznych zerwana została ciągłość tradycji działania oparta na zaufaniu, lojalności, etyce, prawdzie, subsydiarności, pomocniczości i budowaniu partnerstwa publiczno-prywatnego, a bez takiej formuły nie da się współpracować zarówno w skali lokalnej czy regionalnej, jak i tym bardziej w przedsiębiorstwie i w państwie.

Oznacza to konieczność angażowania się wszystkich istotnych partnerów społecznych oraz kreowanie operacyjnego partnerstwa na rzecz przedsiębiorczości – układu centralnego (poprzez przedstawicieli), regionalnego i lokalnego dla osiągnięcia konsensusu w sprawach paradygmatu rozwoju, opartego bądź to na innowacyjności, bądź na innych kryteriach – jasno sprecyzowanych, zapewniających osiągnięcie korzyści przedsiębiorcom z jednej strony, a długookresowy wzrost gospodarczy – z drugiej.

Dlaczego więc w Polsce nie ma swobodnego **paktu na rzecz przedsiębiorczości**? Polscy przedsiębiorcy mają doskonałe kwalifikacje do prowadzenia samodzielnie biznesu, bez politycznego uwikłania. Dlaczego więc nie są otoczeni przyjaznym klimatem, racjonalną infrastrukturą techniczną i instytucjonalną, zaufaniem i szacunkiem społeczeństwa, dlaczego tak niewiele oczekują od nauki, a stresem napawa ich każdy nowy pomysł rządu? Czyżby tak trudne było do zrozumienia, iż od przedsiębiorców zależy realizacja procesów materialnych i szansa na zdobycie dobrej pozycji w rankingu światowym? A może lepiej funkcjonować na peryferiach światowej gospodarki, bo to nam od lat wystarcza, wciąż „doganiamy”.

Trzeba sobie to wyjaśnić w gronie rzeczywistych wytwórców naszego dobrobytu, regulatorów warunków instytucjonalnych, naukowców, którzy wciąż są zbyt daleko od realiów życia gospodarczego, samorządowców działających na styku politycznych nacisków i racjonalnego podejścia do procesów gospodarowania. Jest dobra okazja do takiej debaty w panelu podczas VIII Kongresu Ekonomistów Polskich, może najlepsza, by głosy tej debaty zostały usłyszane, a co więcej – przełożone na konkretne rozwiązania instytucjonalne – formułuje się przecież nowy rząd.

W dyskusji udział wezmą:

Przedsiębiorcy:

- Rafał Agnieszczak, prezes Fotka.pl Sp. z o.o.,
- Ewa Bielecka, prezes Top Development Sp. z o.o.,
- Andrzej Blikle, prezes firmy A. Blikle Sp. z o.o.,
- Tomasz Czechowicz, prezes zarządu MCI Management,
- Jerzy Głuszyński, wiceprezes IBOiR Pentor,
- Justyna Grabkowska, prezes zarządzająca Scotwork Negotiating Skills,
- Bogusław Grabowski, prezes Zarządu Skarbiec TFI,
- Maciej Grabski, prezes zarządu Business Angels Seedfund,
- Konrad Jaskóła, prezes zarządu Polimer Mostostal Warszawa,
- Sławomir Lachowski, prezes zarządu BRE Banku,
- Aleksander Lesz, prezes zarządu G.N.A,
- Paweł Olechnowicz, prezes zarządu Grupy Lotos,
- Jacek Rembiszewski, prezes PoIRENTIER, Klub Przedsiębiorców i Przedsiębiorczości PTE,
- Michał Skruch, radca prawny, Leszek Berger i Michał Skruch Kancelaria Prawa Gospodarczego Spółka Partnerska,
- Monika Szczerbak, dyrektor wydawnictwa Difin, Klub Przedsiębiorców i Przedsiębiorczości Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego,
- Marta Szklarska, Klub Przedsiębiorców i Przedsiębiorczości Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego,
- Andrzej Tokarski, prezes zarządu Europejskiej Grupy Doradczej,
- Wiesław Walendziak, wiceprezes zarządu Prokom Investment,
- Rafał Zagórny, prezes zarządu Polskiego Towarzystwa Finansowego,
- Jerzy Zdrzałka, prezes zarządu JW Construction,
- Franciszek Zięba, prezes Europejskiej Akademii Planowania Finansowego.

Reprezentanci przedsiębiorców, pracodawców i artystów:

- Jerzy Bartnik, prezes Związku Rzemiosła Polskiego,
- Mieczysław Bąk, prezes zarządu i dyrektor generalny Instytutu Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym, zastępca sekretarza generalnego Krajowej Izby Gospodarczej,
- Jerzy Biernat, prezes Związku Polskich Artystów Plastyków,
- Henryka Bochniarz, prezydent Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,
- Jacek Czepczyk, przedsiębiorca i prezes Małopolskiej Izby Hotelarskiej „Gremium”,
- Waclaw Iszkowski, prezes Polskiej Izby Informatyki,
- Jerzy Jankowski, przewodniczący Krajowej Rady Spółdzielczej,
- Andrzej Maciążek, dyrektor Biura Polskiej Izby Ubezpieczeń,
- Paweł Kastory, prezes Stowarzyszenia Agencji Reklamowych,

- Tytus Misiak, prezes zarządu Stowarzyszenia Budowniczych Domów i Mieszkań,
- Artur Nowak-Far, Konfederacja Pracodawców Polskich,
- Janusz Maciejewicz, wiceprezes Naczelnej Organizacji Technicznej,
- Ewa Pordzik, wiceprezes zarządu Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej,
- Janusz Śniadek, przewodniczący Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”,
- Dariusz Winek, główny ekonomista Banku Gospodarki Żywnościowej S.A.

Regulatorzy:

- Danuta Jabłońska, prezes Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości,
- Monika Bychowska, dyrektor Departamentu Ochrony Konkurencji Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta,
- Krzysztof Markowski, prezes zarządu Biura Informacji Kredytowej,
- Wojciech Szymczak, dyrektor Departamentu Analiz Rynku Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta.

Samorządowcy:

- Stanisław Kracik, Burmistrz Miasta i Gminy Niepołomice,
- Jacek Kozłowski, Wojewoda Mazowiecki, były wicemarszałek województwa mazowieckiego.

Naukowcy i eksperci :

- prof. Elżbieta Adamowicz, dyrektor Instytutu Rozwoju Gospodarczego Szkoły Głównej Handlowej,
- prof. Tadeusz Baczko, Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk,
- dr Alfred Bieć, ekspert Parlamentu Europejskiego,
- prof. Artur Chaberski, Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk,
- prof. Janina Józwiak, dyrektor Instytutu Statystyki i Demografii Szkoły Głównej Handlowej,
- prof. Urszula Malinowska, Katedra Analizy Działalności Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej,
- dr Marek Panfil, Katedra Small Businessu Szkoły Głównej Handlowej,
- prof. Krystyna Poznańska, kierownik Katedry Zarządzania Innowacjami Szkoły Głównej Handlowej,
- prof. Stanisław Rudolf, kierownik Katedry Ekonomii Instytucjonalnej Uniwersytetu Łódzkiego, wiceprezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego,
- prof. Czesław Skowronek, Katedra Zarządzania i Marketingu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie,
- prof. Marianna Strzyżewska, Katedra Biznesu Międzynarodowego Szkoły Głównej Handlowej.

II dzień – 30 listopada 2007

PANELE RÓWNOLEGŁE

Panel specjalny I pt. „Sektor finansowy – dylematy i kierunki rozwoju”

Przewodniczący: **prof. Stanisław Rudolf**, kierownik Katedry Ekonomii Instytucjonalnej Uniwersytetu Łódzkiego, wiceprezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

Trudno przecenić rolę systemu finansowego dla sprawnego funkcjonowania każdej gospodarki, dla pobudzania wzrostu gospodarczego itp. System ten miał niemały wpływ zarówno na sukcesy jak i porażki polskiego procesu transformacji. Uczestnicy panelu przedstawiają swoje opinie na temat struktury i stanu

rynku finansowego w Polsce, nawiązując m.in. do elektronicznej gospodarki czy systemu rozliczeń, a także wirtualnych przedsiębiorstw sieciowych sektora bankowego oraz szeroko rozumianego otoczenia regulacyjnego. Dyskusja dotyczyć będzie również wpływu członkostwa Polski w UE na kształtowanie się stabilności sektora bankowego. Rozważany będzie także wpływ systemu finansowego na efektywność alokacji napływającego kapitału. Prezentowane będą również opinie na temat konsekwencji zdominowania polskiego sektora finansowego przez instytucje zagraniczne. Przedmiotem dyskusji będzie także rozwój struktur i instytucji finansowych w europejskiej i światowej przestrzeni społeczno-gospodarczej, kształt rynków finansowych i giełdowych obecnie i w przyszłości oraz najważniejsze kierunki ich modernizacji.

Przedmiotem wystąpienia panelistów będą następujące problemy:

- **prof. Władysław Baka**, Wydział Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego – *Wpływ członkostwa Polski w Unii Europejskiej na stabilność systemu finansowego*,
- **dr Jacek Bartkiewicz**, prezes zarządu Banku Gospodarki Żywnościowej S.A. – *Kryzys na amerykańskim rynku nieruchomości a konsekwencje dla polskiego sektora finansowego*,
- **prof. Sławomir Bukowski**, kierownik Katedry Biznesu i Finansów Międzynarodowych na Wydziale Ekonomicznym Politechniki Radomskiej – *Wpływ przystąpienia do strefy EURO na funkcjonowanie sektora finansowego w Polsce*,
- **prof. Władysław Jaworski**, emerytowany profesor Szkoły Głównej Handlowej, profesor Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Białymstoku – *Rola systemu bankowego we wspomaganie gospodarki narodowej*,
- **dr Jarosław H. Kozłowski**, doradca przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego – *Perspektywy rozwoju rynku finansowego*,
- **prof. Jan Monkiewicz**, Politechnika Warszawska, Akademia Finansów – *Wyzwania regulacyjne dla systemu finansowego w Polsce*,
- **dr Ryszard Petru**, główny ekonomista Banku BPH – *Polski rynek finansowy w dobie globalizacji*.
- **Agata Waclawik – Wejman**, członek zarządu Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych SA – *Prawo i finanse a rozwój rynku kapitałowego*.

Panel specjalny II pt. „Prognozy makroekonomiczne”

Przewodniczący – **dr Krzysztof Markowski**, prezes zarządu Biura Informacji Kredytowej, moderator – **Marek Borowski**, poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

Sesja skoncentruje się na jakości prognoz, ich ocenach i szeroko rozumianych warunkach zastosowania. Debatę wzbogaci wręczenie „Makrokuli za najlepsze prognozy makroekonomiczne w 2006 r.

Przedmiotem dyskusji będzie trafność prognoz i ryzyko rynków finansowych, interakcja między makroprognozami a rynkami finansowymi, reagowanie rynków finansowych na zmiany w bieżącej i prognozowanej krajowej i globalnej sytuacji makroekonomicznej oraz – z drugiej strony m.in. – reakcja instytucji odpowiedzialnych za jakość prognoz makroekonomicznych na zmiany i oczekiwania rynków finansowych, ocena zagrożenia spowodowanego bąblem spekulacyjnym, co z tego wynika dla strategii rozwoju gospodarki globalnej, UE, Polski.

Uczestnikami sesji panelowej będą:

- **red. Adam Cymer**, redaktor naczelny Nowego Życia Gospodarczego,
- **dr Tadeusz Chrościcki**, ekspert niezależny,
- **Paweł Duriasz**, główny ekonomista PZU SA,
- **red. Witold Gadomski**, redaktor Gazety Wyborczej,
- **prof. Leszek Jasiński**, dyrektor Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN,

- **dr Maciej Krzak**, szef zespołu prognostycznego w Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych
- **red. Marek Misiak**, publicysta,
- **prof. Jan Przystupa**, Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur,
- **prof. Witold Orłowski**, dyrektor Szkoły Biznesu Politechniki Warszawskiej,
- **red. Andrzej Stawiarski**, prezes Krakowskiego Oddziału Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich
- **prof. Krystyna Strzała**, Uniwersytet Gdański,
- **red. Grzegorz Sudzik**, autor listy rankingowej trafności prognoz,
- **prof. Władysław Welfe**, Uniwersytet Łódzki,
- **dr Bohdan Wyżnikiewicz**, wiceprezes Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową.

W debacie wezmą także udział:

- prof. Elżbieta Adamowicz, dyrektor Instytutu Rozwoju Gospodarczego Szkoły Głównej Handlowej,
- dr Rafał Antczak, ekspert Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych,
- prof. Zofia Bolkowska, Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa
- prof. Jan Czekaj, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, członek Rady Polityki Pieniężnej
- prof. Adam Czyżewski, PKN ORLEN,
- prof. Dariusz Filar, członek Rady Polityki Pieniężnej,
- dr Mirosław Gronicki,
- prof. Tadeusz Kierczyński, Katedra Small Businessu Szkoły Głównej Handlowej,
- dr Ryszard Kokoszczyński, dyrektor Biura Badań Makroekonomicznych Narodowego Banku Polskiego,
- prof. Juliusz Kotyński, Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur,
- prof. Jacek Kuciński, Instytut Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk,
- Andrzej Madej, dyrektor Wydawnictw „Penetrator”,
- prof. Zbigniew Madej, Wyższa Szkoła Zarządzania i Prawa,
- Robert Majewski, wiceprezes Domu Maklerskiego „Penetrator”,
- Tytus Misiak, prezes Stowarzyszenia Budowniczych Domów i Mieszkań,
- prof. Stanisław Nieckarz, członek Rady Polityki Pieniężnej,
- prof. Marian Noga, członek Rady Polityki Pieniężnej,
- Artur Olender, prezes Domu Maklerskiego „Penetrator”,
- prof. Stanisław Owsiak, członek Rady Polityki Pieniężnej, kierownik Katedry Finansów na Wydziale Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie,
- prof. Mirosław Pietrewicz, członek Rady Polityki Pieniężnej,
- prof. Ryszard Rapacki, kierownik Katedry Ekonomii II Szkoły Głównej Handlowej,
- dr Wiesław Rozłucki, Fundacja Edukacji Rynku Kapitałowego,
- dr Ludwik Sobolewski, prezes zarządu Giełdy Papierów Wartościowych S.A.,
- dr Jacek Socha, wiceprezes PricewaterhouseCoopers Polska,
- Łukasz Tarnawa, główny ekonomista PKO BP SA,
- dr Halina Wasilewska-Trenkner, członek Rady Polityki Pieniężnej,
- prof. Leszek Zienkowski, Niezależny Ośrodek Badań Ekonomicznych NOBE.

Panel specjalny III pt. „Konwergencja gospodarcza Polski”

Przewodnicząca: **prof. Barbara Z. Liberda**, kierownik Katedry Teorii Rozwoju Gospodarczego Wydziału Nauk Ekonomicznych UW

Panel poświęcony jest dyskusji nad charakterem i szybkością konwergencji gospodarki polskiej, zarówno w odniesieniu do innych gospodarek różniących się poziomem dochodu i/lub tempem wzrostu, jak również wewnątrz gospodarki polskiej (w skali regionów). Dyskusja dotyczyć będzie głównie zagadnień realnej konwergencji, wynikającej ze wzrostu gospodarki, z odniesieniem do konwergencji nominalnej, opisywanej przez kryteria z Maastricht. Stawiane będą pytania o międzynarodową konkurencyjność

polskiej gospodarki w gospodarce globalnej, a także o warunki osiągnięcia spójności społecznej, równowagi ekologicznej oraz zdolności do tworzenia innowacji i do rozwijania kapitału intelektualnego.

Paneliści:

- **prof. Grzegorz Gorzelak**, Instytut Ameryk i Europy Uniwersytetu Warszawskiego – *Rozwój polskich regionów a polityka spójności UE*,
- **prof. Leszek Jasiński**, dyrektor Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN – *Uwagi o międzynarodowej konkurencyjności polskiej gospodarki*,
- **prof. Witold Kieżun**, Katedra Zarządzania Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego – *Zarządzanie publiczne w Ludowej Republice Chin jako model dynamicznego rozwoju społeczno - ekonomicznego*,
- **prof. Jerzy Kleer**, Rektor Wyższej Szkoły im. Romualda Kudlińskiego OLYMPUS – *Gospodarka oparta na wiedzy a globalizacja. Związki czasowe czy przyczynowe*,
- **prof. Krzysztof Malaga**, Katedra Ekonomii Matematycznej Akademii Ekonomicznej w Poznaniu – *Konwergencja gospodarcza – próba syntezy*,
- **prof. Leon Podkaminer**, Vienna Institute for International Economic Studies – *Konwergencja realna a inflacja: próba kwantyfikacji*,
- **dr Krzysztof Rybiński**, wiceprezes Narodowego Banku Polskiego – *Czy dekonwergencja krajów ESIW w obszarze kapitału intelektualnego stanowi zagrożenie dla długofalowego wzrostu?*,
- **prof. Włodzimierz Siwiński**, Katedra Makroekonomii i Teorii Handlu Zagranicznego Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego – *Czy możliwa jest trwała konwergencja Polski oraz krajów Europy Środkowej i Wschodniej?*

Panel specjalny IV pt. „Przyszłość nauk ekonomicznych”

Przewodniczący: **prof. Zbigniew Hockuba**, Wydział Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego i Narodowy Bank Polski

Przewidywanie przyszłości nauk ekonomicznych jest obarczone niepewnością, która jest tym większa, im bardziej odległy jest czas, którego dotyczy prognoza. Pomimo tego, w setną rocznicę pierwszego wydania „ECONOMIC JOURNAL”, redakcja czasopisma postanowiła zapytać kilkunastu prominentnych ekonomistów o to, jak będzie wyglądać następne 100 lat ekonomii. Odpowiedzi zostały opublikowane w pracy, która stanowiła interesujący zbiór często niekonwencjonalnych, zaskakujących refleksji o stanie nauk ekonomicznych w XX wieku oraz o ich możliwym rozwoju w następnych latach. W prawdzie od opublikowania tej pracy minęło już 15 lat, a ekonomia podlegała w tym czasie rozlicznym zmianom, niemniej jednak niektóre z wypowiedzi wydają się zachowywać swoją aktualność, przez co mogą stanowić dogodny punkt wyjścia dla zarysowania koncepcji panelu.

Pomimo wielu różnic, w wypowiedziach kilku autorów (Frank Hahn, James Buchanan, Joseph Stiglitz), przewijała się myśl, że lepsze zrozumienie i wyjaśnienie współczesnych zjawisk ekonomicznych, które są i stają się coraz to bardziej złożone, będzie wymagać przesunięcia akcentów z dotychczasowych zainteresowań badawczych na inne, rozwinięcia nowych metod badawczych, włączenia w obszar zainteresowań ekonomistów elementów historycznych, społecznych, biologicznych i politycznych. Frank Hahn, jeden z twórców teorii równowagi ogólnej, stwierdził, iż jest pewien, że: „czyste teoretyzowanie stanie się zarówno coraz to mniej pociągające, jak i coraz, coraz to mniej możliwe... ekonomia stanie się nauką bardziej `miękką` w stosunku do tego czym jest dzisiaj.” Przedstawiając wybrane elementy teorii ekonomii, wskazywał na potrzebę poszerzenia analizy ekonomicznej o wymienione aspekty historyczne, społeczne i biologiczne. Podobnie James Buchanan uważał, że dominacja w ekonomii paradygmatu równowagi ogólnej, w ramach którego, za pomocą coraz to bardziej wyrafinowanej matematyki, rozwiązywany jest problem alokacji, ustąpi częściowo miejsca postrzeganiu ekonomii w kategoriach problemu wymiany (*order of social interaction*), gdzie problem alokacji otrzymuje swoje instytucjonalne i społeczne ramy. W rezultacie ekonomiści coraz to częściej będą myśleć w kategoriach procesu, zamiast stanu, będą używać coraz to częściej pojęcia nierównowagi, zamiast równowagi, będą poświęcać coraz to więcej uwagi instytucjom. Podobnie J. Stiglitz przewidywał dynamiczny rozwój nowej ekonomii

instytucjonalnej. Co jednak szczególnie niepokoiło Stiglitz, to pewna niezdolność ekonomii do przedstawienia praktycznych wniosków, co do sposobów eliminacji ubóstwa na świecie. Stiglitz pisał, że pomimo znacznych sukcesów wielu krajów, ekonomia nie wypracowała żadnej formuły, żadnego przepisu, z którym mogłaby udać się do tych, którzy pozostają w obszarze ubóstwa.

W okresie minionych 15 lat rozwój ekonomii poszedł w pewnym zakresie w przewidywanym kierunku. Współczesna ekonomia jest pluralistyczna, istnieje w niej szereg różnych podejść, opartych m. in. na teorii równowagi ogólnej, teorii gier, koncepcji ograniczonej racjonalności, podejściu behawioralnym, teorii chaosu i złożoności, ujęciach eksperymentalnych i symulacyjnych. Co charakterystyczne, kanoniczne idee neoklasyczne w nowych modelach współlistnieją z ideami ograniczonej racjonalności, postępowania determinowanego przez reguły i instytucje, koncepcjami ewolucyjnymi, równowagami wielorakimi, stanami determinowanymi przez historię. Wiele z tych idei przedostało się do ekonomii z socjologii, psychologii, historii czy nauk politycznych. Czy opisany trend w rozwoju ekonomii utrzyma się także w przyszłości? Czy dzięki temu, ekonomia stanie się bardziej skuteczna w zwalczaniu ubóstwa i czy będzie dostarczać lepszych narzędzi polityce ekonomicznej?

Paneliści:

- **prof. Witold Kwaśnicki**, Instytut Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Wrocławskiego,
- **prof. Maria Lissowska**, kierownik Zakładu Analizy i Polityki Ekonomicznej Szkoły Głównej Handlowej,
- **prof. Ryszard Szewczyk**, Krakowska Szkoła Wyższa im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego,
- **prof. Jerzy Wilkin**, kierownik Katedry Ekonomii Politycznej Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego,
- **prof. Andrzej Wojtyna**, członek Prezydium Komitetu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk,
- **prof. Tomasz Żylicz**, Dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego.

SESJA PLENARNA

Sesja plenarna cz. I „Debata o gospodarczej przyszłości Polski

Przewodnicząca: **prof. Joanna Kotowicz-Jawor**, kierownik Zakładu Mikroekonomii Instytutu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk , Wiceprzewodnicząca Komitetu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk

Burzliwe procesy globalizacji na rynku światowym i towarzyszące im fundamentalne przekształcenia cywilizacyjne oznaczające przechodzenie od ery przemysłowej do cywilizacji informacyjnej tworzą nowe ramy dla długofalowej wizji rozwoju polskiej gospodarki.

Czynniki (determinanty) sprzyjające jego dynamizacji to upowszechnianie się paradygmatu maksymalizacji wiedzy, jako nowego kryterium rozwoju na poziomie mikro i makroekonomicznym towarzyszące gwałtownym zmianom technologicznym i dynamicznym procesom kreowania nowej wiedzy. Aktywne uczestnictwo w wyścigu innowacyjnym, inwestowanie w zasoby „nieuchwytnie” stają się bezwzględny warunkiem utrzymania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw zarówno w kraju jak i na rynku globalnym.

Zagrożenia dla procesów rozwojowych wynikać mogą ze zbliżającego się według ostatniego raportu Klubu Rzymskiego „przekroczenia granic wzrostu”. Oznacza ono zbliżanie się gospodarki światowej do regresu wywołanego przez nadmierną długotrwałą ekspansję przemysłową i nadmierny wzrost konsumpcji, a w ślad za tym wyczerpywanie się surowców naturalnych, w tym energetycznych, zanieczyszczenie odpadami przemysłowymi środowiska naturalnego. Postęp techniczny, mimo jego wysokiej dynamiki nie osłabia już dostatecznie tych zagrożeń.

Stosowane w literaturze metodologie wyznaczania tzw. *deficytu ekologicznego* określają go w Polsce na poziomie 1,6 ha na osobę, a w Holandii, Grecji i w Wielkiej Brytanii nawet 4 ha na osobę.

Inne ważne zagrożenia dla rozwoju polskiej gospodarki w długim okresie to bariera demograficzna, starzenie się społeczeństwa, migracje zawodowe. Ważną determinantą staje się także

dynamiczny rozwój nowych surowco- i energochłonnych azjatyckich centrów gospodarczych tj. Chin i Indii.

Na tym tle rysuje się kilka istotnych pytań dotyczących przyszłości polskiej gospodarki w średnim i długim okresie:

1. Jak można ocenić adaptacyjność polskiej gospodarki do tych burzliwych zmian? Chodzi tu w szczególności o ocenę efektywnego wykorzystania szans rozwojowych jakie stwarza członkostwo w UE?
2. Czy transfery pomocy publicznej z UE stworzą trwałe podstawy wzrostu gospodarczego, czy też wykorzystane zostaną do realizacji celów doraźnych?
3. Jakie są realne szanse budowy GOW w Polsce, w jakim horyzoncie czasowym? Czy dostosowane do redefiniowanej Strategii Lizbońskiej programy rządowe (NSR 2007-2013, NSRO 2007-2013, PO „Innowacyjna Gospodarka 2007-2013”) i ich instrumentacja gwarantują przełom w budowie jakościowych podstaw konkurowania przedsiębiorstw i całej gospodarki na rynku globalnym. Jeśli opinia panelisty jest odmienna, prosba o jej uzasadnienie i rekomendacje dla polityki gospodarczej.
4. Jaki może być kształt przyszłego ustroju gospodarczego polski na tle „mieszanej” doktryny przyjętej przez UE w strategii SL? (rozwiązania alternatywne – model neoliberalno-instytucjonalny, interwencjonizm keynessowski, społeczna gospodarka rynkowa).
5. Co oznacza termin „silne państwo”, jaki jest jego zakres działania, kierunki przedsięwzięć usprawniających zarządzanie publiczne? Dlaczego i jakie niezbędne są reformy instytucjonalne polskiej gospodarki oraz aktywizacja procesów prywatyzacyjnych?
6. Scenariusze rozwoju gospodarki w długim okresie (warianty makroproporcji rozwojowych).

W dyskusji udział wezmą m.in.:

- **prof. Antoni Kukliński**, przewodniczący Polskiego Towarzystwa Współpracy z Klubem Rzymskim, Członek Prezydium Polskiej Akademii Nauk,
- **dr Janusz Lewandowski**, poseł do Parlamentu Europejskiego,
- **prof. Kazimierz Łaski**, emerytowany profesor zwyczajny Johannes Kepler Universität Linz,
- **prof. Mario Nuti**, University di Roma Sapienza i London Business School – *Europejski Model Socjalny i jego rozmycie jako rezultat powiększenia się UE* (prezentacja),
- **dr Piotr Pysz**, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku, Fachhochschule für Wirtschaft und Technik Vechta / Diepholz/ Oldenburg,
- **prof. Dariusz Rosati**, poseł do Parlamentu Europejskiego, Instytut Handlu Zagranicznego i Studiów Europejskich Szkoły Głównej Handlowej.

Sesja plenarna cz. II „Informacje o makroekonomicznych projektach generalnych i ważnych wydarzeniach

Dyskusja panelowa z udziałem m.in.:

- **prof. Teresa Lubińska**, Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – *Budżet zadaniowy dla Polski – budżet przyszłości*.
- **prof. Adam Szeworski**, emerytowany profesor Uniwersytetu Warszawskiego – *Kalecki wciąż aktualny. (Informacja na temat konferencji z okazji rocznic Michała Kaleckiego)*.
- **dr Cezary Wójcik**, Dyrektor Biura ds. Integracji ze Strefą Euro, Narodowy Bank Polski – *Integracja Polski ze strefą Euro*.

Sesja plenarna cz. III. Sprawozdania przewodniczących sesji równoległych

Przewodnicząca: **prof. Elżbieta Mączyńska**, Prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

- **prof. Bogusław Fiedor**, rektor Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu,
- **prof. Zbigniew Hockuba**, Wydział Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego, Narodowy Bank Polski,

- **prof. Barbara Liberda**, kierownik Katedry Teorii Rozwoju Gospodarczego Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego,
- **dr Krzysztof Markowski**, prezes zarządu Biura Informacji Kredytowej,
- **prof. Ewa Okoń-Horodyńska**, kierownik Katedry Ekonomii Uniwersytetu Jagiellońskiego,
- **prof. Urszula Płowiec**, członek Komitetu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk,
- **prof. Marek Rocki**, Senator RP, Dziekan Kolegium Analiz Ekonomicznych SGH,
- **prof. Stanisław Rudolf**, Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.